

Практична робота № 2

Навчальна дисципліна: «*Основи правознавства*»

Тема: «*Основи сімейного та спадкового права*»

1. Цивільний кодекс України 2003 р. зі змінами та доповненнями
2. Сімейний кодекс України. 2002 р. зі змінами та доповненнями
3. Г.А.Шпиталенко Основи правознавства: Навч. посібник. К.,2004р.

Інтернет-ресурси:

www.rada.gov.ua - сайт Верховної Ради України

<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15> - Цивільний кодекс України

<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> - Сімейний кодекс України

Методичні вказівки:

1. Варіант визначається порядковим номером Вашого прізвища у журналі успішності.
2. Знайдіть номер вашого варіанта у таблиці, що надається до кожної практичної роботи та визначте задачі на які Ви повинні відповісти.
3. Вкажіть номер вашого варіанта та номер задачі на яку ви відповідаєте.
4. Уважно прочитайте завдання практичної задачі.
5. Визначте, які правовідносини виникли у даному випадку, які норми порушені.
6. Використовуючи законодавчий акт (кодекс), знайдіть необхідну книгу, розділ, главу, статтю та пункт, за допомогою якого Ви зможете дати правильну відповідь на питання задачі.
7. Відповідь повинна мати посилання на законодавчий акт, правильно та чітко мотивована, повною та обґрунтованою.

Для визначення задач практичної роботи № 2

№ варіанту	Номери задач				
1. Варіант	18	20	40	6	8
2. Варіант	24	19	23	1	5
3. Варіант	25	31	22	4	7
4. Варіант	29	33	26	2	15
5. Варіант	35	38	28	9	17
6. Варіант	36	34	30	10	8
7. Варіант	39	40	32	13	11
8. Варіант	19	38	23	14	5
9. Варіант	20	34	27	3	12
10.Варіант	31	26	30	1	6
11.Варіант	33	40	28	6	8
12.Варіант	38	39	21	9	7

13.Варіант	39	22	30	13	11
14.Варіант	20	34	27	7	5
15.Варіант	18	19	40	16	8
16.Варіант	39	26	23	4	16
17.Варіант	36	20	28	14	12
18.Варіант	35	38	30	10	6
19.Варіант	29	31	34	9	7
20.Варіант	33	35	21	13	16
21.Варіант	38	21	32	4	17
22.Варіант	40	32	36	10	11
23.Варіант	34	23	20	9	8
24.Варіант	26	30	39	1	15
25.Варіант	22	23	39	13	6
26.Варіант	21	27	38	14	7
27.Варіант	18	31	34	1	3
28.Варіант	25	38	32	2	4
29.Варіант	24	33	30	9	5
30.Варіант	29	19	28	10	11
31.Варіант	39	34	27	13	12
32.Варіант	35	40	23	14	15

Цивільний кодекс України Книга VI Спадкове право

Задача № 1

Іванов склав заповіт у якому призначив спадкоємцем цивільну дружину, з якою прожив 12 років. Після смерті Іванова його пращездатна мати та тітка, звернулись до суду з вимогою призначити їх спадкоємцями.

Дайте відповіді на запитання:

1. *Чи мають мати та тітка право на обов'язкову частку спадщини?*
2. *Як слід вирішити справу?*

Задача № 2

Після смерті спадкодавця залишилися 58- річна непращездатна дружина та 27- річна донька. Спадкодавець залишив заповіт, відповідно до якого, все майно повинна була успадкувати його знайома Савіна.

Дайте відповіді на запитання:

1. *Чи мають право дружина та донька на отримання спадку?*
2. *Яку частину майна може отримати дружина?*
3. *Що слід розуміти під обов'язковою частиною спадщини?*

4. *Визначте спадкоємців у цьому випадку.*

Задача № 3

Петренко звернувся до суду з проханням про продовження строку прийняття спадщини, яка відкрилася після смерті його матері. Своє прохання він мотивував тим, що дізнався про відкриття спадщини тільки зараз, через 1,5 роки після її смерті. При розгляді справи було встановлено, що Петренко на протязі останніх років не підтримував з матір'ю ніяких відносин, зокрема, не надавав їй матеріальну допомогу, хоча вона й зверталась до нього з таким проханням. Всі турботи по утриманню та догляду за матір'ю прийняла на себе сестра Петренко, до якої й перейшло все майно.

Дайте відповіді на запитання:

1. Чи буде задоволено позов Петренко та поясніть чому?

Задача № 4

Після смерті Борисова, усе його майно повинен був успадкувати його брат, але він відмовився від спадщини, інших спадкоємців у Борисова не було.

Дайте відповіді на запитання:

1. Хто буде спадкувати майно?

2. Хто може визнати спадщину відмерлою?

Задача № 5

Громадянка Юдіна, знаходячись у лікарні у край тяжкому стані, вирішила скласти заповіт. Заповіт був складений та посвідчений черговим лікарем. За заповітом, Юдіна залишила все своє майно найкращій подрузі.

Після смерті її син став заперечувати дійсність такого заповіту, мотивуючи це тим, що заповіт підлягає нотаріальному посвідченню.

Дайте відповіді на запитання:

1. Чи правомірні вимоги сина? Пояснить ситуацію

Задача № 6

Після смерті громадянина Петрова. У нього залишилось майно на 100 000грн. Про своє бажання отримати це майно заявили 12-річна дочка, син 46 років, 82-річна мати та два брата померлого (30 та 62 років), яким від заповідав своє майно в рівних долях. Розв'яжіть цю ситуацію за нормами спадкового права України.

Дайте відповіді на запитання:

- 1. Указати вид спадкування.**
- 2. Визначити спадкоємців. Хто із перерахованих осіб отримає частину спадщини?**
- 3. Указати отримані долі спадку у гривнях.**

Задача № 7

У померлої громадянки К. Залишились мати та чоловік. Окрім того, є два її брата та сестра. Мати, чоловік та сестра відмовились від спадку. У сестри виникли сумніви, чи буде прийнята їх відмова та якою в цьому випадку буде доля спадку.

Дайте відповіді на запитання:

- 1. Указати вид спадкування.**
- 2. Чи буде прийнята їх відмова?**
- 3. Визначити спадкоємців.**
- 4. Указати отримані долі спадку.**

Задача № 8

Після смерті громадянина Зуїва. Єдиним спадкоємцем став його повнолітній племінник Микола. Через деякий час після прийняття спадку Микола несподівано дізнався, що його покійний дядя за місяць до смерті склав за всіма правилами договір займу з громадянином М. та отримав від нього гроші в суммі 5 000 грн., на строк у 3 місяці, які не повернув. Кредитор вимагає, щоб борг повернув племінник. Микола не погоджується, мотивуючи тим, що особисто він не яких грошей у громадянина М. Не брав. Поясніть права та обов'язки суб'єктів цивільно – правових відносин.

Дайте відповіді на запитання:

- 1. Указати вид спадкування.**
- 2. Визначити спадкоємців.**
- 3. Чи повинен Микола повернути борг померлого дяді? Що про це мовить закон?**

Задача № 9

В родині Петренко троє дітей. Старший син Дмитро (17 років) своєю поведінкою постійно «приносив» проблеми та неприємності батькам. Після чергового конфлікту з батьком Дмитро пішов з дому та не повернувся. Батько розсердився та, складаючи заповіт залишив Дмитра без будь якої частки спадку. Аргументи батька: майно моє і моє право розподіляти його саме таким чином, бо Дмитро не заслуговує і на копійчину.

Дайте відповіді на запитання:

1. Назвіть випадок, коли згідно закону воля батька після його смерті буде виконана.

2. Назвіть випадок, коли рішення батька буде суперечити закону.

Задача № 10

Громадянин Семенов залишив заповіт, яким розпорядився усе майно, яке у нього є (на суму 24 000грн.) передати музею пам'яті його діда. У нього залишились син (21 рік, водій) та дочка (14 років, учениця). До вас як до юридичного консультанту звернулась жінка померлого (45 років, працює на з/д) та його мати (66 років, пенсіонерка). Дайте їм обґрунтовану відповідь про можливість отримання спадку.

Дайте відповіді на запитання:

1. Указати вид спадкування.

2. Визначити спадкоємців. Хто із перерахованих осіб отримає частину спадщини?

3. Указати отримані долі спадку у гривнях.

Задача № 11

Після смерті в автокатастрофі подружжя Остапових на їхнє майно претендують: син (21 років); донька (17 років); рідний брат померлого; мати померлої; громадянин Третяк (79 років, якого утримував померлий 8 років).

Дайте відповіді на запитання:

1. Указати вид спадкування.

2. Хто із перерахованих осіб отримає частину спадщини? Чому?

Задача № 12

Після смерті Опанаса Одаренка, який не залишив заповіту, на його майно претендують: дружина (54 років), син (28 років), донька дружини (удочерив за рік до смерті), перша дружина (59 років) та донька від першого шлюбу (30 років), рідний брат (62 роки), мати померлого (80 років).

Дайте відповіді на запитання:

1. Указати вид спадкування.

2. Хто із них має право на спадок?

3. На скільки долів буде поділено спадщину?

Задача № 13

Громадянин Довженко усе своє майно заповів рідному брату. Дружина громадянина Довженко П. (48 років, працює бухгалтером), син (28 років, працює водієм), донька (17 років навчається в інституті), мати (71 рік, пенсіонерка) в якості спадкоємців у заповіті названі не були. Дружина Довженка, подала позовну заяву у суд, де висунула свої претензії як дружини на частину майна.

Дайте відповіді на запитання:

- 1. Указати вид спадкування.**
- 2. Яке рішення прийме суд? Чому?**

Задача № 14

За заповітом, складеним перед смертю, громадянка Онишко усе своє майно заповіла рідній сестрі, її двоюрідна сестра (35 років, інвалід з дитинства), що знаходилася на утриманні померлої з 10 років, вважає, що має право на певну частку спадщини померлої. Також свої претензії на спадок висловлюють чоловік померлої (56 років) та двоє неповнолітніх дітей, що звернулися до юридичної консультації.

Дайте відповіді на запитання:

- 1. Указати вид спадкування.**
- 2. Хто з родичів має право на обов'язкову частку спадщини?**
- 3. Визначте спадкоємців.**

Задача № 15

Громадянин Гуменюк у заповіті своє майно заповів усім своїм родичам у рівних частинах: дружині, двом синам, двоюрідному брату, рідній сестрі та матері. Проте заповіт визнали недійсним, оскільки Гуменюк хворів на епілепсію (хронічне психічне захворювання).

Дайте відповіді на запитання:

- 1. Указати вид спадкування.**
- 2. Як буде вирішено долю спадку?**

Задача № 16

Громадянин Саков своє майно заповів двом двоюрідним братам, єдиним родичам. Через 4 місяці після смерті Сакова, помер старший двоюрідний брат, у якого залишились дружина з повнолітньою дочкою. Дружина старшого брата вважає, що його частина спадщини повинна належати їй із дочкою, а інший брат вважає, що все майно повинно перейти йому.

Дайте відповіді на запитання:

- 1. Указати вид спадкування.**
- 2. Як вирішити ситуацію? Відповідь обґрунтуйте.**

Задача № 17

Онуфрієв проживав разом із дружиною дочкою та сином. Син неодружений, а донька одружена і в неї троє дітей. Після смерті Онуфрієв не залишив заповіту.

Дайте відповіді на запитання:

- 1. Указати вид спадкування.**
- 2. Як буде вирішено долю майна померлого, якщо донька померла за два місяці до смерті батька?**

Сімейний кодекс України

Задача № 18

Дружина подала на розлучення, у позові вона зазначила причину - небажання її чоловіка мати дітей, чоловік наполягає на призупиненні вагітності.

Дайте відповіді на запитання:

- 1. Як цю справу повинен вирішити суд?**

Задача № 19

Подружжя Ларіних мали шлюбний договір (нотаріально засвідчений). Після 14 років сумісного життя вони вирішили змінити умови цього договору.

Дайте відповіді на запитання:

- 1. Чи мають вони таку можливість, як це зробити?**

Задача № 20

Чоловік Б. виграв у лотерею значну суму грошей та після цього вирішив розлучитись з дружиною. У судовому засіданні він пояснив, що має іншу жінку і гроші він виграв для неї. Дружина наполягала, що половина виграшу її на праві сумісної власності.

Дайте відповіді на запитання:

- 1. Як цю справу повинен вирішити суд?**

Задача № 21

Мати 19-річної Ганни звернулась до суду з позовом про поновлення батьківських прав. У позові вона зазначила, що її позбавили батьківських прав за зловживання алкогольними напоями, коли її донці було 14 років, але зараз вона не пиячить та працює.

Дайте відповіді на запитання:

1. Чи поновлять батьківські права, обґрунтуйте.

Задача № 22

Подружжя Борісенко пиячить. Діти – 8-річний Павло та 14-річна Марія. проживають з бабусею. Через деякий час батько став вимагати повернення дітей додому, хоч пиячити не припинив. Бабуся звернулася до органу опіки і піклування за допомогою і з проханням залишити дітей з нею.

Дайте відповіді на запитання:

1. Якою має бути відповідь?

2. Як би цю справу вирішили ви?

Задача № 23

17- річна Марія звернулася з позовом до суду про стягнення з її чоловіка аліментів на користь дворічної доньки та самої Марії, оскільки вона сама виховує дитину, а чоловік Андрій проживає зі своїми батьками і не бере участі у вихованні та утриманні дитини, не підтримує саму Марію. Суд відмовив у позові, мотивувавши це тим, що Марія є неповнолітньою, тому від її імені повинні виступати її батьки.

Дайте відповіді на запитання:

1. Чи вірно вирішив суд? Аргументуйте з посиланнями на СКУ.

Задача № 24

Громадянка Комарова звернулася до відділу РАЦСу із заявою про розірвання шлюбу. У заяві Комарова вказала на причини розлучення; чоловік останнім часом підтримує зв'язки з іншою жінкою, веде з нею спільне господарство, не підтримує матеріально ні її ні 12 річного сина. Далі зазначила, що спору про розділ майна, що є спільною власністю, не виникає, а щодо утримання неповнолітнього сина між ними досягнуто згоди. Однак відділ РАЦСу не прийняв заяву до свого розгляду.

Дайте відповіді на запитання:

1. Чи правильні дії працівників відділу РАЦСу? Прокоментуйте ситуацію.

Задача № 25

Громадянин Разін подав заяву про розірвання шлюбу до суду. В заяві він вказав, що останнім часом вони з дружиною сваряться, бо їх 4-ох місячний син весь час плаче. Спорю про розподіл майна вони не мають, утримувати сина та колишню дружину він зобов'язується .

Дайте відповіді на запитання:

1. Яке рішення прийме суд?

Задача № 26

Громадянка Зудіна була позбавлена батьківських прав за пияцтво та аморальну поведінку, яка негативно впливала на дітей. Над дітьми була встановлена опіка з боку тітки, сестри матері. Мати постійно вимагала зустрічі з дітьми, погрожуючи сестрі. Сестра-опікун заперечувала і звернулася за роз'ясненнями до органу опіки та піклування.

Дайте відповіді на запитання:

1. Як орган опіки і піклування може вирішити цю справу? Дайте роз'яснення.

Задача № 27

Громадянка Жовтіс звернулася з позовом до суду про стягнення з її колишнього чоловіка аліментів на утримання. У заяві вона вказала що стала інвалідом II групи, тому що її колишній чоловік під час шлюбу бив її, за що мав привід до міліції.

Дайте відповіді на запитання:

1. Чи має вона право на аліменти? Дайте роз'яснення ситуації.

Задача № 28

Двадцятирічний Володимир є студентом університету. Батько не проживає із сім'єю і відмовляється сплачувати аліменти на користь сина, мотивуючи це тим, що не має на це можливості, і до того ж В. є повнолітнім.

Дайте відповіді на запитання:

1. Чи має право двадцятирічний Володимир вимагати від батька аліменти? Дайте роз'яснення ситуації.

Задача № 29

Громадянка Суркіс під час реєстрації припинення шлюбу на підставі рішення суду звернулася до працівників відділу РАЦСу з проханням присвоїти їй дошлюбне прізвище. У проханні їй було відмовлено на тій підставі, що в рішенні суду про це нічого не сказано.

Дайте відповіді на запитання:

1. Чи правильні дії працівників відділу РАЦСу?

Задача № 30

Подружжя Анікеївих більше 30 років прожили у шлюбі. Вони виростили двох синів та доньку, дали їм освіту, а потім чоловік зійшовся з іншою жінкою і пішов з сім'ї. Дружина подала на розлучення до органів РАГСу. А потім звернулася до чоловіка з позовом на аліменти. У позовній заяві вона вказала, що їй 59 роки, вона ніде не працює, доглядає за онуками і ніяких коштів до існування не має, а чоловік працює директором фірми і отримує 25650 грн. на місяць.

Дайте відповіді на запитання:

1. Чи має право дружина на аліменти у цьому випадку? Дайте роз'яснення.

Задача № 31

Після десяти років сумісного життя подружжя Смірових розірвали шлюб. В судовому засіданні при розподілу сумісно нажитого майна Смірнова просила визнати за нею право на половину гонорару, який належить її чоловікові за видання його книги, яка була написана під час їх сумісного життя.

Дайте відповіді на запитання:

- 1. Чи вважається гонорар за видання книги сумісною власністю подружжя або тільки автора книги?**
- 2. Якими законодавчими актами повинен керуватися суд у даній справі, назвіть їх.**

Задача № 32

Батько вимагає від свого 30 річного сина аліменти, бо він пенсіонер і вже не працездатний. Але син заперечує, наполягаючи що його батько був позбавлений судом батьківських прав бо ухилявся від виконання своїх обов'язків.

Дайте відповіді на запитання:

1. Чи має батько право вимагати матеріальної допомоги ?

2. Яке рішення прийме суд ?

Задача № 33

Подружжя Алієвих вирішили розірвати шлюб, але виник майновий спір з приводу музичного інструмента (роялю), придбаного для концертної діяльності чоловіка під час шлюбу.

У позові чоловік зазначив, що рояль потрібен йому для професійних занять, він важчає що це особиста власність (знаряддя праці), а дружина не вміє грати.

Дайте відповіді на запитання:

1. Як суд повинен вирішити цю справу? Дайте роз'яснення.

Задача № 34

Громадянин Нуріїв звернувся з проханням в органи опіки та піклування призначити його опікуном племінника 12 років, який залишився сиротою. Але громадянин Нуріїв 8 років тому, був позбавлений батьківських прав.

Дайте відповіді на запитання:

1. Яке рішення прийме орган опіки та піклування? Дайте роз'яснення.

Задача № 35

Тетяна та Юрій збираються одружитися. Мати Тетяни є двоюрідною сестрою батькові Юрія. У державному органі реєстрації актів цивільного стану хлопцеві та дівчині заявили, що вони не мають права одружуватися.

Дайте відповіді на запитання:

1. Чи правильно поступили працівники державного органу реєстрації актів цивільного стану?

Задача № 36

Громадянин Семиноженко звернувся до суду із заявою про розірвання шлюбу. Причиною цього, як вказано у заяві, був вступ дружини до педагогічного інституту без згоди чоловіка.

Дайте відповіді на запитання:

1. Чи буде задоволене позов чоловіка?

Задача № 37

Визначте режим власності у подружжя у кожному випадку:

- а) Дружина мала дачу до одруження;
- б) Чоловік отримав у спадок квартиру;
- в) Гроші на банківському рахунку чоловіка, відкритому у шлюбі (зароблені ним у вільний від роботи час на будівництві дач);
- г) Квартира, куплена під час подружнього життя на гроші зароблені чоловіком і оформлена на його ім'я (дружина у цей час не працювала);
- г) Золотий перстень із діамантом, куплений чоловіком дружині
- д) Премія дружини;
- е) Чоловік на отриману страховку придбав телевізор;

Задача № 38

Маша та Максим одружилися тиждень тому. На подаровані гроші вони придбали телевізор, наручні годинники (кожному), кухонний комбайн (щоб Маші було зручніше готувати їжу), жіночу шкіряну куртку. А гроші, що залишилися, поклали на рахунок у банку, відкритий на ім'я чоловіка.

Дайте відповіді на запитання:

- 1. *Визначте режими власності придбаних речей та коштів на банківському рахунку.***

Задача № 39

Громадянин Смирнов та громадянка Носова подали до відділу РАЦСу заяву про реєстрацію шлюбу. Через кілька днів до відділу РАЦСу прийшла громадянка Чуткіна з вимогою не реєструвати шлюб Смирнова та Носової, оскільки вона та Смирнов проживають разом два роки, усі сусіди та знайомі вважають їх подружжям, хоча шлюб між ними не зареєстрований.

Дайте відповіді на запитання:

- 1. *Яку відповідь дадуть працівники відділу РАЦСу громадянці Чуткіній?***
- 2. *Чи є підстави для відмови в реєстрації шлюбу між громадянами Смирновим та Носовою?***

Задача № 40

Подружжя Іванченко перебували у зареєстрованому шлюбі з 1995 року. У 2005 році вони посварились та припинили сімейне життя, стали проживати окремо, але не оформили розірвання шлюбу. У березні 2009 року у дружини Іванченко народився син. Батьком дитини вона визнала (у свідочстві про народження) свого чоловіка. У серпні 2009 року вона подала позов на свого чоловіка про стягнення з нього аліментів на утримання сина. Дізнавшись з

